

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jednání v herních situacích v tenise u mužů a žen

Vedoucí práce:

Mgr. Tomáš Kočib

Vypracoval:

Jakub Sommer

Praha 2014

Abstrakt

Název práce:

Jednání v herních situacích v tenise u mužů a žen

Cíl práce:

Cílem práce je porovnat dva povrchy a dvě pohlaví a současně zjistit jaké jsou rozdíly a jakým způsobem jsou získávány body ve dvouhře.

Metoda:

Analýza byla provedena prostřednictvím pozorování vybraných tenisových utkání na turnajích Wimbledon 2014 a French Open 2014. Jednalo se o kvantitativní výzkum – čárkovací metodu. Výsledky byly zaznamenávány do předem připravených záznamových archů. Samotná analýza byla provedena u všech utkání metodou deskriptivní.

Výsledky:

Výsledky informují o odlišnosti pojetí hry mezi muži a ženami na trávě a na antuce. Z toho vyplývající další taktické odlišnosti mezi tenisty a tenistkami a také odlišnosti plynoucí z rozdílnosti povrchů.

Klíčová slova:

Tenis, muži, ženy, rozdíly, antuka, tráva

Abstract

Title:

Behaviour in various tennis games situations by men and women

Objectives:

The aim of the work is to compare two surfaces and two sexes and to learn what differences there are and what are the ways of getting points in singles.

Methods:

The analysis was based on observation of selected tennis matches during Wimbledon 2014 and French Open 2014. A quantitative method was used - lines used as a recording tool. The results were recorded into prepared recording sheets. The analysis of all matches itself was done by a descriptive method..

Results:

The results inform about differences in styles of play between men and women on grass and on clay. From those differences other tactical distinctions between men and women follow. Also, the results show differences caused by the variety of surfaces.

Keywords:

Tennis, men, women, differences, clay, grass

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, za odborného vedení Mgr. Tomáše Kočíba, a uvedl veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem v ní použil.

Praha 2014

.....

Jakub Sommer

Evidenční list

Svoluji k zapůjčení své bakalářské práce ke studijním účelům. Prosím o vedení evidence vypůjčovateli, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Mgr. Tomáši Kočibovi za pomoc, odborné vedení a spolupráci při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

<i>1 ÚVOD</i>	9
<i>2 TEORETICKÁ ČÁST</i>	10
2.2 Taktická příprava	10
2.2.1 Taktika v tenise.....	11
2.2.2 Taktické systémy	12
2.2.3 Herní situace.....	13
2.2.4 Technicko - taktická připravenost.....	14
2.3 Technická příprava	14
2.3.1 Technika a její hodnota v tenise	15
2.3.2 Etapy rozvoje ve výuce techniky	15
2.4 Úderová technika	16
2.4.1 Podání.....	16
2.4.2 Ritern	19
2.4.3 Náběh k síti	19
2.4.4 Forhend	19
2.4.5 Bekhend	21
2.4.6 Prohození	22
2.4.7 Lob	22
2.5 Tenisové povrchy	22
2.5.1 Antuka	23
2.5.2 Tráva.....	23
2.5.3 Tvrdé povrchy	23
2.6 Rozdíly mezi muži a ženami	24
2.6.1 Antropometrické a fyziologické rozdíly	24
2.6.2 Anatomické rozdíly	24
2.6.3 Psychologické rozdíly	26
<i>3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE, HYPOTÉZY</i>	27
3.1 Cíle práce.....	27
3.2 Vědecká otázka	27

3.3 Hypotézy	27
3.4 Úkoly práce.....	27
<i>4 METODIKA PRÁCE</i>	<i>28</i>
4.1 Výzkumný soubor	28
4.2 Použité metody.....	28
4.3 Sběr dat.....	28
4.4 Analýza dat.....	30
<i>5 VÝSLEDKOVÁ ČÁST</i>	<i>31</i>
5.1 Herní styly sledovaných hráčů a hráček	31
5.1.1. French Open.....	31
5.1.2. Wimbledon	34
5.2 Porovnání výsledků	36
<i>6 DISKUZE</i>	<i>46</i>
<i>7 ZÁVĚR</i>	<i>50</i>
<i>8 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY</i>	<i>51</i>
<i>9 SEZNAM TABULEK</i>	<i>53</i>

1 ÚVOD

Tenis je sport, který je velice rozšířený a divácky atraktivní. Tento sport často označován jako bílý sport, je stále zdokonalován a v posledních letech se dost změnil. Hráči a hráčky hrají podstatně rychleji, přesněji a často také agresivněji. I v tenise, tak jako v ostatních sportech, lze pozorovat neustálý vývoj materiálu vpřed. To vše napomáhá k progresu a k tomu, že se dá tenis hrát na takové úrovni, na jaké se současně hraje. Vrcholový tenis už dávno není jen o nadšení hráčů a hráček, ale za jejich výsledky stojí obrovský kus práce, každodenní dřina a vědecké poznatky, které mohou tento sport posunout ještě dál. Můžeme jen polemizovat, o kolik lze hranice současného tenisu ještě posunout.

Sám hraji tenis od útlého věku a mám k němu velmi kladný vztah. Už jsem odehrál slušnou řádku mistrovských utkání a pár turnajů, avšak pouze na regionální úrovni. Aktivně ho hraji stále, avšak přednost dostaly boby, kterým se v současnosti věnuji naplno.

Přímo nápad porovnat rozdíly ve hře tenistů a tenistek se zrodil, když jsem sledoval zápas smíšené čtyřhry a viděl jsem v něm jisté odlišnosti mezi hrou mužů a žen, že mi ihned probleskla myšlenka soustředit se v mé bakalářské práci právě na toto téma.

Moji práci lze z obecného hlediska rozdělit na dvě velké části. Na teoretickou a výzkumnou část. V první jmenované části jsem se zaměřil na danou problematiku z pohledu teoretického, jako jsou technické a taktické přípravy, úderová technika, apod. K této části jsem čerpal informace z literatury, které jsou vypsány na konci mé práce. V druhé části mé práce jsem se zaměřil na samotný výzkum.

Cílem práce je porovnat dva povrchy a dvě pohlaví a současně zjistit jaké jsou rozdíly a jakým způsobem jsou získávány body ve dvouhře.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Charakteristika tenisu

Tenis je hra, kde hrají dva (dvouhra) nebo čtyři (čtyřhra) hráči. Zapotřebí je samozřejmě tenisový dvorec, tenisová síť o pravidly vymezené výšce, tenisové rakety a míč. Princip hry spočívá v tom, co nejlépe odehrát míč na soupeřovu polovinu kurtu, tak by jej soupeř nedokázal odehrát zpět. Tenis se dá hrát téměř všude. Mezi tradiční povrchy patří antuka, tráva, beton a různé umělé povrchy. Mezi ty netradiční se dají považovat asfalt, cement, hlína, koberce, nebo třeba kravský hnůj (Indie). Vrcholový tenis jako takový, se hraje pouze na tradičních površích. 75% evropských venkovních dvorců jsou antukové.

Tenis řadíme k míčovým síťovým sportovním hrám. Obsahově bohatá činnost současného tenisu klade na hráče značné požadavky. Pro tenis je charakteristický rychlý let malého míče a střídání soupeřů ve styku s míčem spojené s krytím značně velké plochy dvorce. Obtížnost hry zvyšuje používání speciálního náčiní – tenisové rakety, velmi citlivě reagující na přednosti i nedostatky hráčovy techniky. Hráči se při rozehrání bodu pravidelně střídají v zásazích míče, tedy v úsecích hry, kdy mají kontrolu nad míčem. Nemohou si však připravovat akce obdobně, jako např. v kolektivních míčových hrách. Jejich herní záměry může vždy narušit soupeřův následující úder. Přesto i v tenisu lze označovat určité úseky hry jako útočné nebo obranné. Tenisové utkání je komplexní dynamický systém, v němž se stále ve vzájemné souvislosti uplatňuje celková strategie, taktika jednotlivých herních situací a techniky hry. Vlastním prostředkem boje se soupeřem je technika hry; tu je nutno posuzovat jak z biomechanického hlediska, tak z hlediska taktické účinnosti (Höhm, 1982).

2.2 Taktická příprava

Úspěšné řešení složité soutěžní situace se tak stává stěžejní podmínkou vysokého sportovního výkonu, taktické aspekty sportovních činností patří v mnoha odvětvích k limitujícím faktorům struktury sportovního výkonu. I když rozhodování může být také intuitivní, v zásadě i na taktické požadavky výkonu se sportovci musejí předem v tréninku připravovat.

Taktická příprava se proto chápe jako proces osvojování a zdokonalování vědomostí, dovedností, schopností a postupů, které umožní sportovci vybírat v každé sportovní situaci optimální řešení a toto řešení úspěšně prakticky realizovat (Dovalil, 2012).

2.2.1 Taktika v tenise

Taktika se dá označit jako variabilní využití strategií. Přitom lze ale vycházet z toho, že malý počet vyzkoušených variant je úspěšnější, než množství možností, které mohou celou taktickou koncepci zpochybnit. Taktické varianty, pokud mají mít úspěch, musí vždycky navazovat jak na dříve naučené taktické koncepce, tak na nastudované technické modely. Takticky se dá v zápase použít jen to, co hráč ovládá i technicky (Schonborn, 2012)

Na dvouhře je nejpřitažlivější to, že po hráči vyžaduje umět prodat své přednosti a pokud možno odhalit slabiny svého protivníka (Applewhaite, 2005)

Všichni lidé nejsou stejní. Každý jedinec má své individuální vrozené a výchovou vypěstované vlastnosti. Když se hovoří o taktice, pak se sice dají všeobecné moudrosti bez problémů vyjmenovat a vypočítat, jak je ale jednotlivý hráč realizuje a použije ve hře, to je jiná strana mince. Když se například porovná Laver s Rosewallem, Borg s McEnroem, Sampras s Agassim nebo Federer s Nadalem, pak se dá sice zjistit, že všichni byli nebo jsou hráči absolutní světové špičky, že všechny uvedené dvojice hrály nebo ještě hrají ve stejné době, ale že jejich taktické názory a jejich realizace, jejich způsoby hry byly nebo jsou v zásadě rozdílné, ačkoli odpovídající příslušné časové etapě. Totéž se týká i ženského tenisu: Navrátilová – Evertonová, Grafová – Sabatinová, Sanchezová – Vicariová, Williamsová – Clijstersová – Wozniacká atd (Schönborn, 2012).

2.2.2 Taktické systémy

Podle způsobu řešení herních situací se z hlediska taktiky uplatňují tři systémy hry (Jankovský, 2002):

Celodvorcový útočný systém

Jde o systém, při kterém hráč využívá pro nástup do útoku celý prostor své poloviny dvorce. Podstata tohoto systému spočívá v stále snaze o aktivní hru a co nejrychlejší vypracování optimální příležitosti zaútočit na síť. Na velmi rychlých površích se tento systém značně přibližuje výlučně útočnému systému.

Celodvorcový systém

Využívá se většinou na dvorcích s pomalejším povrchem, zakládá se převážně na hře úderů od základní čáry. Charakter tohoto systému je spíše defenzivní a pro nudný stereotyp je divácky málo atraktivní. Při výměně míčů od základní čáry se užívá úderů, které mají horní topspinovou rotaci.

Výlučně útočný systém

Tento systém je založený na neustálé snaze o postup k síti. Svě opodstatnění má na dvorcích s velmi rychlým povrchem, které svými vlastnostmi nutí hráče co nejvíce vyhýbat hře od základní čáry. Postup k síti se tak stává pravidlem po každém podání. Výlučně útočný taktický systém vyžaduje plně zautomatizované používání všech druhů úderů, rychlou reakci a především vynikající fyzickou kondici.

Svůj systém herních systémů má například i Koromházová, Linhartová (2008):

Systém založený převážně na hře od základní čáry

Uplatňuje se převážně na hře od základní čáry – uplatňuje se především na antukových dvorcích. Při hře se snažíte hrou od základní čáry přinutit soupeře k chybě.

Jistým forhendem, bekhendem, prohozem, riternem, lobem se pokoušíte znepříjemňovat soupeři hru. Vyžaduje to dobrou fyzickou kondici, trpělivost a schopnost dobře se soustředit.

System založený převážně na hře od sítě

Uplatňuje se především na dvorcích s rychlým povrchem a rychlým odskokem míče. Postupujete k síti, pokud možno hned po prvním rozehraném míči v každém bodu utkání, ale také po druhém podání a riternu. Snažíte se rozehraný míč ukončit volejem, nebo smeči.

System celodvorcový

Uplatňuje se především na dvorcích s pomalým odskokem míče, na antuce, je založen na hře jak od základní čáry, tak i od sítě. Snažíte se taktickou hrou od základní čáry přivést soupeře do nepříznivé situace a v tomto okamžiku postupujete k síti, kde se snažíte rozehraný míč zakončit ve svůj prospěch. Musíte ovládat jak útok, tak i aktivní obranu.

2.2.3 Herní situace

Linhartová (2008) tvrdí, že ve dvouhře existuje pět herních situací a uvádí také jednotlivé údery, které se v těchto situacích využívají:

- Když podáváte – první a druhé podání
- Když přijímáte – ritern
- Když jste oba u základní čáry – forhend, bekhend
- Když postupujete k síti – nabíhané údery, volej, smeč
- Když soupeř postupuje k síti – prohození, lob

2.2.4 Technicko - taktická připravenost

Technicko-taktická připravenost je prakticky také základním předpokladem dosažení sportovního mistrovství; pouze vysoký stupeň tělesné připravenosti bez odpovídající technicko – taktické vyspělosti nezabezpečuje vrcholovou výkonnost. Talentovaný mladý tenista musí výborně ovládat všechny tenisové údery: tři druhy podání (přímé, řezané a s kombinovanou rotací), tři druhy forhendu, bekhendu (přímé, s horní rotací, řezané a nabíhané) voleje hrané ve všech výškách, všechny druhy smeče, lob (přímý, s horní rotací), halfvolej, stopbol. Dosažení tohoto vyžaduje víceroční cílevědomí a plánovitý proces, a to i u talentovaných tenistů, protože jen talent neznamená ani v tenisovém sportu zdaleka všechno. Proto musí mít také objem tréninku těchto hráčů stoupající tendenci (Meruňka, Kukul 1983).

2.3 Technická příprava

Technická příprava, pro níž jsou jako teoretický základ využívány poznatky o motorickém učení, si klade za cíl vytvářet a zdokonalovat sportovní dovednosti. Za dovednosti se pokládají získané předpoklady sportovce účelně, účinně a úsporně řešit pohybové úkoly dané specializace. Jsou komplexem, který se týká nejen motoriky člověka, ale uplatňuje se zde i jeho psychika a fyziologické funkce. Dovednosti jsou specifické podle sportů. Způsob řešení pohybového úkolu v souladu s pravidly příslušného sportu, biomechanickými zákonitostmi a pohybovými možnostmi sportovce se vyjadřuje pojmem technika (Dovalil, 2012).

Perič a Dovalil (2010) uvádějí, že technika provedení – úroveň dovedností – je podmíněna řadou faktorů. Jedná se především o:

- Kondiční připravenost (rozvoj silových, rychlostních, vytrvalostních schopností)
- Koordinační funkci CNS (koordinace vnitro a mezisvalová)
- Psychické vlastnosti a schopnosti (motivace, koncentrace, regulace a další)

Jak při tréninku osvojování techniky, tak při tréninku aplikace techniky musí rozvoj i zdokonalování techniky probíhat tak, aby byly orientované na cíl, na úkol, na situaci, a tudíž na jednání. Toto je naléhavý a nezbytný základní požadavek, a proto i společný základ pro oba stupně (Schönborn, 2008).

2.3.1 Technika a její hodnota v tenise

V tenise je potřebná vysoká komplexnost vyžadovaných pohybů. Existuje relativně málo sportovních odvětví, kde jsou kladeny nároky na tuto oblast. Nejen komplexnost rozličných pohybů v průběhu jednoho úderu, ale také komplexnost a souvislosti, a také vzájemné ovlivňování různých kondičních, koordinačních, mentálních a funkčních faktorů v průběhu procesu výuky příp. tréninku, mají rozhodující význam pro optimální úspěch ve výuce případně v tréninku. Proto může být technika optimálně rozvíjena pouze tehdy, pokud je chápána jako jedna část celého systému, což znamená, že musí být rozvíjen především celý systém (Schönborn, 1998).

2.3.2 Etapy rozvoje ve výuce techniky

Schönborn (2006) ve své knize uvádí, že výuka techniky musí být prováděna po etapách, které musí vždy sledovat rozdílné základní cíle. To vyžaduje diferenciaci jednotlivých vývojových cílů, a tím také obsahů rozvoje. Celý proces rozvoje techniky je založen na běžných biochemických postupech přizpůsobení (fyziologická adaptace) celého organismu. Tyto adaptační procesy mají své zákony, které se nemohou obcházet, nebo vynechat. Proto je účelné a nutné stanovit přesné cíle pro jednotlivé vývojové stupně. Dlouhodobý, plánovaný a především systematický postup v rozvoji techniky a výkonu je předpokladem pro to, aby hráč, pokud chce dosáhnout vyšších výkonnostních stupňů, mohl dosáhnout své individuální potenciální hranice výkonu.

V souladu s D. Martinem (1991) se dá cesta rozvoje označit následně:

- Zažití engramů techniku určujících dovedností v biomechanickém optimu. Snaha o účelnost, efektivitu, úspornost techniky. Tento proces probíhá pod hlavním pojmem trénink osvojování techniky – výuka.

- Stabilita a schopnost prosazení techniky při měnících se vnějších a vnitřních podmínkách. Technika nemusí fungovat pouze za ideálních podmínek, ale musí prokázat stabilitu ve všech obtížných zápasových situacích. Toho se dosáhne v etapě tréninku osvojování techniky – automatizace.
- Virtuozita ovládní techniky – rozumí se ukončené mistrovské ovládní techniky.
- Schopnost variabilního užití – variabilní, situací podmíněná použitelnost, která umožňuje řešit situace podle taktických úmyslů různým způsobem. Virtuozita a schopnost variabilního užití stojí v samém středu tréninku uplatnění techniky.

Tento stupňovitý program nám ukazuje rozdílné etapy způsobu postupu. A pokud se jedná o rozdílné stupně s rozdílnými cíli, musí mít tyto také logicky rozdílné obsahy. Proto se musí přistoupit k systematizaci technického tréninku (Schönborn, 2006).

2.4 Úderová technika

V současném tenisu by se na techniku (provedení) mělo pohlížet jako na funkci biomechanických principů a jako na prostředek pro efektivnější realizaci taktických záměrů. Technika úderů je odvislá od taktického záměru hráče. Krátce řečeno forma (technika) by měla odpovídat funkci (taktice), (Crespo, Miley, 2001).

2.4.1 Podání

Podání je jediný úder, kterým uvádíte míč do hry a neodpovídáte jím na úder soupeřův. Podání velmi významně ovlivňuje další vývod hry. Dává vám možnost vyvíjet soustavný tlak na soupeře. Získat přímý bod nebo se účinně připravit na následující koncový úder.

Základní typy podání:

- Přímé

- S boční rotací
- S kombinovanou rotací (kombinace boční a horní rotace)

(Koromhásová, Linhartová, 2008)

Přímé podání

Při přímém podání letí míček téměř bez rotace, je nejrychlejší a nejprůbojnější. Podání je jediný úder v tenise, který hraje hráč z klidové pozice a z vlastního nadhozu míčku, umožňuje poměrně přesný biomechanický rozbor (Meruňka, Kukul, 1983).

Podání s boční rotací

Podání s boční rotací umožňuje hráči vyhnat soupeře ven z kurtu, neboť míč po dopadu odskakuje do strany. Čím hladší povrch dvorce, tím účinnější je boční rotace míče. Proto je toto podání velmi často používáno na krytých a travnatých dvorcích (Crespo, Miley, 2001).

Podání s kombinovanou rotací

Podání s kombinovanou rotací je mix boční a horní rotace.

Podání s horní rotací se nejčastěji využívá jako podání druhé nebo jako jedna z variant podání prvního. Umožňuje hráči zahrát míč výše nad sítí, a přesto dopadá do pole pro podání (snižuje se procento možné chyby). Dopad míče dolů je rychlejší než u podání přímého. Míč odskakuje výše, což znesnadňuje soupeři jeho ritem. Při okamžitém postupu vpřed k síti, zejména ve čtyřhře nabízí podávajícímu větší časový prostor k náběhu k síti, protože míč letí vzduchem déle než u podání přímého. Někteří hráči mívají větší problémy s riternem rotovaného podání, protože pokud hráč pouze úder blokuje (jen nastavuje raketu), pak se míč odráží od hlavy rakety mimo dvorec. To platí zejména v případě bekhendového příjmu podání (Dušek, 2002).

Sledování ukazuje, že přední hráči jen zřídka využívají zcela přímého podání. Obvykle hrají rychlé podání, kdy bezprostředně před a po zásahu míče dochází

k pohybu předloktí vzhůru i stranou a proto udělují míči mírnou horní rotaci (Crespo, Miley, 2001).

Při podání s horní rotací mají hráči vyšší procentuální úspěšnost, neboť míč přelétá síť po více zakřivené dráze a po dopadu odskakuje výše. Čím je povrch drsnější, tím vyšší je odskok. Proto se toto podání s úspěchem používá na antukových dvorcích (Crespo, Miley, 2001).

Jak uvádí Maška (1995) – Rychlost podání ovlivňuje několik faktorů

- Výška, síla a výbušnost hráče
- Provedení nápřahu
- Timing mezi nadhozem, nápřahem a zásahem
- Vložení váhy těla do úderu
- Rotace trupu a ramen
- Zapojení mnoha svalových skupin
- Přiklepnutí zápěstí

Zvyšující se rychlost podání může vést k získání přímého bodu a v případě obranného returnu uvádí soupeře do defenzivy. Podání je úder, který můžeme velmi dobře trénovat, hráč je odkázán sám na sebe a není ovlivněn činností soupeře. Počáteční rychlost podání se u mužů běžně pohybuje kolem 200 km.h⁻¹ a nejlépe podávající hráči dosahují hodnot 220-230 km.h⁻¹. Nejrychleji podávající ženy se také přibližují hranici 200 km.h⁻¹ (Vaverka, Černošek, 2007).

Tabulka 1: Zvyšování rychlosti podání mezi lety 1989 a 2004

	Rekordní rychlost (km/h)	
	MUŽI	ŽENY
1989	210	173
1994	218	183
1999	230	197
2004	244	202

(Schönborn, 2008).

2.4.2 Ritern

Díky všeobecně stoupající kvalitě se zřetelem k rychlosti jak prvního, tak druhého podání u obou pohlaví je stále obtížnější dosáhnout breaku, který je nutný pro získání setu. To znamená, že možnost breaku se naskýtá jedině přes vynikající ritern. Pasivním nebo neutrálně zahráným riternem se breaku nedá dosáhnout. I když technicky vzato je výchozí základnou pro techniku riternu úder od základní čáry, je ritern speciální úder, který vyžaduje vlastní techniku. Hraje se zpravidla pod velkým časovým tlakem, při velmi vysoké rychlosti přilétajícího míče a velice často v nevýhodném postavení na dvorci. Kvůli tomu je možnost náprahu velmi omezená. Protože je také silně zkrácená rotace těla, přebírá hlavní zátěž předloktí. Ritern se dá tedy zdokonalit jedině cíleným a intenzivním kvalitním tréninkem (Schönborn, 2008).

Pro vysvětlení break znamená zisk hry při podání soupeře.

2.4.3 Náběh k síti

Náběh v tenisu je jedním z útočných úderů. Hráč jím zahajuje postup k síti a obvykle ho hraje v běhu. Důležitá je dynamická rovnováha (hlava a tělo jsou v klidu). Náběh forhendem je obvykle hrán přímým úderem, nebo úderem s horní rotací. Nicméně na rychlých dvorcích, či na dvorcích s nízkým odskokem, jako je tráva, lze rovněž využít úder se spodní rotací. Náběh bekhendem jednoruč lze zahrát přímo, se spodní, ale i s horní rotací. Náběh bekhendem obouruč se obvykle hraje přímo, nebo s horní rotací. Nicméně je doporučováno, aby hráč, který hraje bekhend obouruč, ovládal i náběh bekhendem jednoruč se spodní rotací, aby tak měl na výběr z větší škály úderů (Crespo, Miley, 2001).

2.4.4 Forhend

Forhend je jedním z nejdůležitějších tenisových úderů. Při výměnách od základní čáry je u vyspělých hráčů nejpoužívanějším úderem. Dobrý forhend se může

stát velkou zbraní všech typů hráčů. Tento úder je často používán, chce-li hráč dostat soupeře pod tlak či dosáhnout přímého bodu (Crespo, Miley, 2001).

S tím souhlasí Lekič a Suková (1979) kteří tvrdí, že forhend je většinou útočný úder, po kterém se často dostáváte k síti nebo jím hrajete vítězné údery.

Podle Mečříře a Nakládala (1995) se forhend dělí na forhend s horní rotací a na forhend se spodní rotací.

Forhend s horní rotací

Většina forhendových úderů se hraje s horní rotací ať už menší (lift), nebo větší (topspin). Horní rotace úder pojišťuje, zpomaluje. Zároveň ovlivňuje směr, výšku a délku dráhy letu míče a úhel odrazu, na kterém závisí rychlost.

Forhend se spodní rotací

Tento úder patří do registru každého kvalitního tenisty. Je nutné při něm udělat větší náprah, ne však tak vysoký, aby soupeř mohl dopředu rozeznat charakter úderu. I když je forhend se spodní rotací převážně obranným úderem, někdy bývá velmi účinný. Zahrajeme ho v těchto případech:

- Pokud chceme dosáhnout změnu rytmu, a nebo si soupeř již zvykl na forhend s horní rotací
- Pokud se soupeř hůře pohybuje dopředu, popřípadě má slabší volej, krátkým a nízkým „řezaným“ forhendem ho lákáme k síti
- Pokud je povrch rychlý, tento úder sklouzne a nízký odskok nutí soupeře dostat se nízko pod míč, potom musí zahrát volnější úder směrem nahoru, což nám otvírá možnost útoku
- Když jsou kurty měkké a vlhké, nebo pokud se míč odráží jen velmi nízko
- Pokud reagujeme na rychlejší vysoko odskakující míče
- Pokud dobíháme stopbol
- Pokud dobíháme vzdálené míče hlavně při běhu bokem

2.4.5 Bekhend

Autoři Crespo a Miley (2001) dělí bekhend na bekhend jednoruč s horní rotací, bekhend obouruč a bekhend jednoruč se spodní rotací.

Bekhend jednoruč s horní rotací

V současném moderním tenisu se bekhend s horní rotací stal silnou zbraní. Lze jej použít k:

- Úderu se silnou horní rotací, která způsobí, že míč má po dopadu na soupeřově straně kurtu vysoký odskok
- Zvýšení síly a konzistentnosti úderů ve výměně
- Prohození soupeře nabíhajícího k síti
- Hraní tvrdých prohozů po lajně
- Zahrání míče křížem ven z kurtu (s pomocí horní rotace)

Bekhend obouruč

Bekhend obouruč má mnoho předností, k nimž patří zejména:

- Snadná změna z forhendového držení
- Z hraní bekhendu obouruč nevyplynou žádné nevýhody, co se dosahu na kurtu týče, neboť v případě nutnosti lze použít bekhend jednoruč se spodní rotací (tj. v kritických situacích)
- Je k němu potřeba menší svalové síly (ve srovnání s bekhendem jednoruč)
- Vysoko odskakující míče lze hrát agresivně
- Umožňuje hrát vysoko odskakující míče ještě před kulminací
- V okamžiku zásahu míče absorbují náraz dvě ruce
- Hráčův záměr zůstává díky poněkud opožděnějšímu momentu zásahu míče soupeři déle utajen

Některé výzkumy ukazují, že při hraní bekhendu obouruč se zapojuje méně než pět částí těla, jako je tomu u bekhendu jednoruč. Zřejmě proto se lze bekhendu obouruč snáze naučit.

2.4.6 Prohození

Prohoz se hraje stejným způsobem jako běžné údery od základní čáry. Ale je zde jeden velký rozdíl: soupeř je u sítě a míč musí směřovat mimo jeho dosah. Jedním z klíčových momentů dobrého prohozu je zahrání míče nízko nad sítí. Důležité je rovněž utajení směru prohozu (Crespo, Miley, 2001).

2.4.7 Lob

Autoři Crespo a Miley (2001) dělí ve své knize tento úder na lob s horní rotací a lob s dolní rotací.

Lob s horní rotací

Jedná se o lob výrazně útočného charakteru. Jakmile míč přeletí nad soupeřem, díky silné rotaci strmě padá a po dopadu rychle odskakuje s dosahu soupeře.

Lob se spodní rotací

Tento lob se používá jako obranný, neboť míč při něm opisuje vysokou dráhu a dává hráči čas se připravit se na další soupeřův úder. Důležité je přesné umístění míče.

2.5 Tenisové povrchy

Rozdílnost povrchů má na okruhu své opodstatnění. Každý hráč, či hráčka má jistě svůj oblíbený povrch a naopak. Je to logické, protože na každém povrchu se aplikuje jiná taktika, a to co platí na jednom, nemusí být tolik účinné na povrchu jiném.

2.5.1 Antuka

Existují dva různé druhy antuky – červená a zelená. Červená antuka je vyrobena z rozdrčených cihel a střešních tašek. Je pomalejší a méně tvrdá než zelená antuka, která má vynikající hydroskopické vlastnosti. Vlastností antuky je její pórovitost, pružnost a propustnost vody. Antuka se pokládá přibližně 3x ročně a je nutné ji několikrát během sezóny kropit. Jedná se o nejpomalejší povrch, na kterém je v tenise preferována hra od základní čáry. Antuka také ze všech povrchů nejméně zatěžuje pohybový aparát tenistů, jelikož na tomto povrchu se dá klouzat.

Podle výzkumu míček od antuky odskočí s 59% svoji původní rychlosti. To znamená, že při podání na French Open kde se hraje na tomto povrchu, bude rychlost podání 200 km/hod, po odrazu míče bude rychlost pouze 118 km/hod.

2.5.2 Tráva

Specifické pro tento povrch je nakrátko střížená tráva, která má okolo 8 milimetrů. Míč odskakuje velmi rychle a nízko a v podstatě se klouže. Zachovává si také velkou část své energie. Tenisté musí hrát na každém povrchu s jinou taktikou. Jinak tomu není ani u trávy, kde se doporučuje být blízko základní čáry, hrát agresivně a pro vítězné body si chodit k síti.

Podle výzkumu míček od trávy odskočí až s 70% svoji původní rychlosti. Pokud tedy hráč podává na turnaji na Wimbledonu 200 km/hod rychlostí, po odrazu si míč udrží rychlost 140 km/hod.

2.5.3 Tvrdé povrchy

Mezi hlavní nevýhody tvrdých povrchů patří menší životnost míčů a obuvi hráče a větší zatížení na pohybové ústrojí. Tvrdé povrchy však umožňují rychlejší hru a jsou

zde minimální nároky na údržbu. Tvrdý povrch můžeme rozdělit na 3 typy – živé, betonové a umělé.

Výzkumy ukázaly, že míč od betonu odskočí s 68% své původní rychlosti. Pokud tedy hráč na US Open, kde je tento povrch podává rychlostí 200 km/h, odrazí se míč rychlostí 136 km/hod.

2.6 Rozdíly mezi muži a ženami

2.6.1 Antropometrické a fyziologické rozdíly

Ženy mají o cca 45% slabší horní polovinu těla, o 35% slabší trup a o 30% slabší dolní končetiny než muži. Celkově dosahuje úroveň jejich síly asi jen 2/3 síly mužů. Svalstvo u žen tvoří v průměru jen cca 40% hmotnosti těla, u mužů necelých 50%. Ženské svaly však na 1 cm² průřezu vyvíjejí zcela stejnou sílu jako svaly mužské. Ženy se odlišují od mužů hlavně menší velikostí svalových vláken a vyšším podílem tělesného tuku na úkor svalové hmoty. Za tím stojí jejich mnohonásobně nižší hladiny testosteronu. Menší množství svalstva se odráží ve slabší kostře a menší hustotě kostní hmoty u žen. Na rozdíl od mužů však ženy mají elasticitější vazivový aparát, což jim umožňuje lepší kloubní pohyblivost. Také tuk je rozdílně distribuován: u mužů se polovina celkového tělesného tuku soustředí na trupu, zatímco u žen je z fyziologických důvodů cca 55% tělesného tuku rozloženo na končetinách. Zatímco u netrénovaných mužů je podíl tuku na hmotnosti tělesné hmoty ve všech hlavních segmentech těla zhruba konstantní, ženy mají nápadně „tvarohové“ paže, s čímž je v souladu i jejich menší svalová síla v této partii (Grasgruber, Cacek 2008).

2.6.2 Anatomické rozdíly

Jak uvádí tito autoři, po anatomické stránce je výhodná pro tenis vysoká postava, která přispívá k lepšímu dosahu míčku i účinnějšímu servisu, a dobrá pohyblivost. V srpnu 2004 měla Top 20 ATP průměrné parametry 183,7 cm/77,5 kg s rozpětím 175–193 cm/66–88 kg. Ojedinele se lze setkat s hráči vysokými kolem 200 cm, kteří mají

velké přednosti v podání, ale mohou již trpět koordinačními handicapy. Kritickým dolním limitem se ukazuje být výška 175 cm. Ženy dosahují nejčastěji výšky kolem 175 cm a vcelku normálních, dosti variabilních somatotypů s 15-20% tuku. Průměr Top 20 WTA v srpnu 2004 činil 174,6 cm/64,5 kg s rozpětím 163-185/55-73 kg. Do úzké světové špičky se ovšem v posledních letech dostávaly převážně jen hráčky vyšší než 167-168 cm.

Takto interpretoval zajímavá rozdíly u podání mezi muži a ženami na grandslamových turnajích 2008 - 2009 Vaverka (2010).

U mužů vztahy mezi věkem, tělesnou výškou a rychlostí podání naznačují následující trendy: se snižující se věkovou hranicí se zvyšuje tělesná výška. Z kladné korelace mezi tělesnou výškou a rychlostí podání vyplývá zprostředkovaně záporný vztah mezi věkem a rychlostí podání. Zjištěná korelační závislost potvrzuje, že do světového tenisu začínají vstupovat mladší hráči s vyšší tělesnou výškou. To vede ke zvyšování rychlosti podání.

Ukazuje se, že věkový faktor má u žen pozitivní vliv na rychlost 2. podání a na úspěšnost 1. podání. Lze si to vysvětlit větší herní zkušeností starších hráček. Těsnější záporný vztah mezi průměrnou rychlostí 1. podání a procentem jeho úspěšnosti signalizuje, že stabilita podání není u žen tak vysoká jako u mužů. Rostoucí rychlost podání vede k jeho menší úspěšnosti. Vysoká korelace mezi odvozenými váhově-výškovými indexy ukazuje, že k charakteristice těchto komplexních ukazatelů tělesných rozměrů postačuje jeden údaj. Síla žen je výrazně nižší než síla mužů (60/70% kapacity síly mužů). Přestože jsou ženy vyšších postav, nedovedou zvýšit rychlost podání tak, jak to vidíme u mužů. Určitou roli může mít také kvalita techniky provedení podání a jeho stabilita. Důraz na větší jistotu provedení může být příčinou nevyužití možné silové kapacity hráčky a výhody její tělesné výšky. Nižší hodnota průměrného korelačního koeficientu mezi všemi variantami rychlosti podání ukazuje, že stabilita provedení podání u žen má nižší úroveň a rychlost různých variant podání je ovlivněna jinými faktory (jistota podání, strategie apod.)

2.6.3 Psychologické rozdíly

Je dnes hodně dokladů o tom, že stavba a funkce mozku a jeho postupná maturace je u obou pohlaví trochu odlišná. Hlavní rozdíl bývá často spatřován v převaze jedné či druhé mozkové hemisféry. Vychází se přitom z dobře doložených studií ukazující na poněkud jinou roli obou mozkových polokoulí. Ve zjednodušeném pojetí se pak předpokládalo, že střízlivé logické myšlení je vlastní spíše levé hemisféře, zatímco intuice, vcítění a emoční prožívání je zastoupeno v pravé hemisféře. Obě hemisféry však nikdy nepracují odděleně. Jejich určitá specializace znamená spíše to, že se v každém psychickém aktu doplňují. Ostatně ve všech oborech lidské myšlenkové a tvořivé činnosti, ať vyžadují spíše vědeckou dedukci, nebo uměleckou tvůrčí intuici, se vyskytují jak muži, tak ženy. Rozdíly v jejich zastoupení mohou být skutečně zčásti dány biologickými odlišnostmi (Langmeier, Krejčířová, 1998).

Tito autoři ve své knize také interpretovali rozdíly v agresivitě, která je vyšší už od útlého věku u mužů, než u žen. Tím bych si dokázal z části vysvětlit sklony k útočnější hře u tenistů, než u tenistek. Chápu to, jako jakousi větší touhu po tom, uhrát si své body vlastním přičiněním, než jen čekat na chyby soupeřů.

V tomto bodě bych rád ukončil první část mé práce, kde jsem se věnoval teoretické části mé práce. V následující části mé práce se budu soustředit na samotný výzkum a jeho dílčí porovnávání mezi hrou mužů a žen a také na porovnávání a posuzování hry na odlišných površích.

3 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE, HYPOTÉZY

3.1 Cíle práce

Cílem práce je porovnat dva povrchy a dvě pohlaví a současně zjistit jaké jsou rozdíly a jakým způsobem jsou získávány body ve dvouhře.

3.2 Vědecká otázka

Jaký je rozdíl v taktickém jednání ve vybraných situacích mezi současně nejlepšími hráči a hráčkami v tenise?

3.3 Hypotézy

Předpokládáme, že muži získávají více přímých bodů z podání, než ženy.

Předpokládáme, že muži získávají větší počet přímých bodů z riternu po 1. a 2. podání.

Předpokládáme, že muži budou více využívat náběhy k síti a také je budou využívat s větší účinností.

Předpokládáme, že muži zahrají více konečných vítězných úderů obíhanými údery.

3.4 Úkoly práce

- stanovit cíle, hypotézy
- vytvoření záznamového archu
- sledování vybraných utkání a zápis do archu
- zpracování a analýza naměřených dat
- porovnání výsledků mezi tenisty a tenistky

4 METODIKA PRÁCE

4.1 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor zahrnuje tenisové hráče a hráčky, z nichž ten sledovaný je vždy na žebříčku ATP respektive WTA do 20. místa. Jako turnaje, které budou sledovány, byly vybrány French Open a Wimbledon v roce 2014. Sledováno bude celkem 5 zápasů na French Open mezi muži a 5 zápasů na Wimbledonu mezi muži. Dále potom 5 zápasů mezi ženami na French Open a 5 zápasů na Wimbledonu mezi ženami. To je celkem 10 utkání mezi muži a 10 utkání mezi ženami. V součtu tedy 20 utkání. Pro potřeby této práce jsem vždy vybral utkání, která se budou hrát počínaje 3. kolem v turnajích. Všichni hráči a hráčky byli vybíráni bez ohledu na věkové rozdíly. Záměrně jsem se snažil vybírat hráče a hráčky s různými herními styly.

4.2 Použité metody

Sledován byl v zápasech vždy jen jeden hráč či hráčka a to vždy ten s lepším umístěním na žebříčku. Zaznamenáno bylo vždy 20 bodů v každém utkání. Tyto body byly vždy zapisovány v kuse bez přestávek, tak aby byla zachována kontinuita sledovaných bodů od prvního sledovaného, až do dvacátého – posledního. Sledování bylo vždy započato, když šel sledovaný hráč/hráčka na podání. Začátek byl stanoven libovolně během utkání nezávisle na aktuálním dění na dvorci.

4.3 Sběr dat

Pro sběr dat byla využita metoda pozorování vybraných grandslamových zápasů v televizi a na internetu. Sledovány byly pouze zápasy ve dvouhrách. Celkem jsem shlédnul a zanalyzoval 20 utkání. Z toho 10 zápasů mužů a 10 zápasů žen. Záznam

četností a účinností sledovaných jevů probíhal do předem připravených záznamových archů.

Jako sledované jevy v této práci byly vybrány následující herní činnosti jednotlivce, u kterých byla zaznamenávána jejich četnost a účinnost, nebo neúspěšnost:

Podání

- Eso
- Přímý bod z podání po chybě soupeře/soupeřky
- Servis - volej
- Dvojchyby

Rítern

- Přímý bod získaný ríternem po 1. servisu
- Přímý bod získaný ríternem po 2. servisu
- Nezriternované podání

Náběhy k síti

- Náběh forhendem – horní rotace
- Náběh forhendem - spodní rotace
- Náběh bekhendem - horní rotace
- Náběh bekhendem - spodní rotace

Koncové údery

- Forhend podél podélné čáry (podél)
- Forhend křížem
- Bekhend podél
- Bekhend křížem
- Obíhaný forhend inside - out (forhend z levé části dvorce hraný křížem přes dvorec)
- Obíhaný forhend inside - in (forhend z levé části dvorce hrany podél podélné čáry)

- Stopbol

Vítězné údery soupeře/soupeřky

- Vítězný úder soupeře respektive soupeřky

4.4 Analýza dat

Všechny naměřené hodnoty jsem ze záznamových archů zapisoval do PC. Poté jsem využil softwaru Microsoft Office Excel 2010, do kterého jsem všechny naměřené hodnoty zapsal. Při zpracování dat jsem využil základních matematických a matematicko - statistických metod. Mezi ně patří součet všech dat, dále vyjádření celkového zastoupení jednotlivých úderů, které byly použity k základní interpretaci účinnosti, respektive neúspěšnosti sledovaných herních činností u tenistů, respektive tenistek.

5 VÝSLEDKOVÁ ČÁST

Povrch je jedním z důležitých faktorů při hře. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl porovnat jisté herní činnosti jednotlivých hráčů a hráček a jejich účinnost respektive neúspěšnost na dvou grandslamových turnajích – French Open 2014 a Wimbledon 2014. U obou turnajů jsem sledoval zápasy počínaje 3. kolem vybraných turnajů. Sledoval jsem vždy hráče a hráčky, kteří jsou na turnajích lépe nasazení.

5.1 Herní styly sledovaných hráčů a hráček

5.1.1. French Open

V této části bych rád přiblížil základní tenisové informace včetně herních stylů sledovaných hráčů a hráček na French Open, hraný v termínu od 25. května do 8. června 2014.

Sledování hráči:

Tomáš Berdych

Tomáš Berdych je v současnosti nejlepším českým hráčem. Narodil se 17. září 1985 ve Valašském Meziříčí, měří 196 cm a váží 91 kg. Na profesionální okruh vstoupil v roce 2002. Tomáš Berdych je fantastický tenista, hráč, na kterého se moc dobře kouká. Hráč, který baví útočným pojetím, agresivitou a také výborným podáním. Můžeme ho zařadit mezi hráče s pojetím hry od základní čáry s důrazem na agresivní úder. Jeho tajemství úspěchu je ve velice dobrém podání a útočném forhendu. Základním prvkem jeho hry je také velice dobrý pohyb po dvorci. Mezi jeho přednosti patří dobrý ritern a snaha diktovat tempo hry.

Roger Federer

Federer je na všech površích komplexním hráčem vyčnívajícím především díky své rychlosti, proměnlivému stylu hry a výjimečným úderům. Herní styl vychází z úderů praktikovaných převážně od základní čáry. Nadto využívá přechodu a hry na síti, když ztělesňuje jednoho z nejlepších tenistů s volejovou technikou na okruhu.

Univerzálnost doplňují prudké a přesně umístěné smeče, stejně jako velmi precizně zvládnuté obtížné prvky moderního tenisu, jakými jsou bekhendová smeč, halfvolej a smeč ve výskoku.

Novak Djoković

Novak Djoković hraje profesionálně od roku 2003. Narodil se 22. května 1987 v srbském hlavním městě Bělehrad, měří 188 cm a váží 80 kg. Djoković dokáže kontrolovat většinu výměn ze základní čáry, získat převahu a vytěžit z toho příležitost ukončit výměnu přechodem k síti. Je klasickým příkladem agresivního hráče od základní čáry s dobrým podáním a riternem. Výhodou tohoto herního stylu je to, že může být použit na jakémkoliv typu kurtu a je velice flexibilní. Djoković je však také obranně založeným hráčem a dokáže doběhnout mnoho míčů, které by byly pro ostatní tenisty nehratelné. Jeho bekhend je považován za jeden z nejlepších na světě.

Andy Murray

Andy Murray je skotský profesionální tenista. Narodil se 15 května 1987 v Glasgow. Měří 190 cm a váží 84 kg. Je klasickým představitelem defenzivního hráče hrajícího na základní čáře, který se snaží vrátit každý míček. Spoléhá na to, že soupeř nakonec buď vyrobí nevynucenou chybu, nebo provede nějaký slabší úder, který mu umožní něco vymyslet. Výměny bývají poměrně dlouhé a soupeři často začnou být frustrováni, takže začnou hrát ještě agresivněji (což vede k dalším nevynuceným chybám). Jeho další výhodou je také skvělá technika. Nevýhodou tohoto herního stylu je to, že je psychicky i fyzicky poměrně náročný.

Miloš Raonič

Miloš Raonič je kanadský profesionální tenista černoohorského původu, který se narodil 27. prosince 1990 v Podgorici. Měří 196 cm a váží 99 kg. Na profesionální okruh vstoupil v roce 2008. Můžeme ho zařadit mezi hráče s nejlepším podáním a z toho také vyplývá jeho herní styl náběhů k síti, často také označovaný hra servis - volej. Jedná se o styl, při kterém se hráč snaží hned po svém podání dostat na síť a volejem ukončit výměnu. Vzhledem k jeho výšce má ve srovnání se světovou špičkou horší pohyb po kurtu.

Sledované hráčky:

Maria Sharapova

Maria Jurjevna Šarapovová je ruská profesionální tenistka. Narodila se 19. dubna 1987 v Rusku, její výška je 188 cm, její váha je 59 kg. Její herní styl je založen na ofenzivních a agresivních úderech, hraje útočně a výměny se snaží zakončit vítěznými údery.

Jelena Jankovič

Jelena Jankovičová je srbská profesionální tenistka, která se narodila 28. února 1985 v Bělehradu. Je vysoká 177 cm a váží 59 kg. Tato hráčka preferuje herní styl založený na dobrém pohybu a obraně, má velmi kvalitní bekhend obouruč a je silnou hráčkou od základní čáry.

Simona Halep

Simona Halepová je rumunská tenistka. Narodila se 27. září 1991 v Constantě. Její výška je 168 cm, její váha je 60 kg. Na profesionální okruh vstoupila v roce 2006. Pravoruká tenistka, která disponuje dobrým podáním, hrou od základní čáry, udržením hry a kvalitní obrannou hrou. Jejím nejoblíbenějším povrchem je antuka.

Carla Suarez Navarro

Carla Suárezová Navarrová se narodila 3. září 1988 v Las Palmas de Gran Canaria. Její výška je 162 cm a její váha je 62 kg. Na rozdíl od většiny tenistek hraje bekhend jednoručně. Tato Španělka upřednostňuje hru od základní čáry, jejím nejoblíbenějším povrchem je antuka.

Garbine Muguruza

Garbine Muguruzaová se narodila 8. října 1993 v Caracasu. Tato španělská tenistka měří 182 cm a váží 73 kg. Její hra je založena na kvalitním podání a agresivních úderech od základní čáry. Vzhledem k jejímu věku patří k velkým nadějím světového tenisu.

5.1.2. Wimbledon

V této části bych rád přiblížil základní tenisové informace včetně herních stylů sledovaných hráčů a hráček na Wimbledonu, hraný v termínu od 23. června do 6. července 2014.

Sledování hráči Roger Federer, Novak Djokovič a Andy Murray byli sledováni jak na French Open, tak i na Wimbledonu, proto nyní budou přiblíženi jen hráči, kteří na French Open nebyli sledováni.

Sledování hráči:

Fabio Fognini

Fabio Fognini je italský profesionální tenista narozený 24. května v Sanremu. Jeho výška je 178 cm, váha je 74 kg. Horkokrevný italský tenista Fabio Fognini patří k hráčům, jejichž zápasy nebývají nudné. K jeho přednostem lze jistě zařadit agresivní hru od základní čáry a velký cit pro míč, který využívá při volejích. Bohužel tento tenista stále bojuje se svou psychikou a ve chvíli, kdy je vystaven psychickému tlaku, například při vyrovnaných zápasech, na sebe upozorňuje nevhodnými výstřelky.

Rafael Nadal

Rafael Nadal Parera je španělský profesionální tenista, jeden z nejlepších antukářů historie tenisu. Pro své úspěchy na antuce je přezdíván „antukový král“. Narodil se 3. června 1986 v Manacor, měří 185 cm a váží 85 kg. Nadal má agresivní styl hry postavený na těžkých topspinových forhendech, rychlé práci nohou a celkovém pokrytí dvorce. Proslulý je jeho pohyb po dvorci a velká psychická odolnost ve vypjatých utkáních.

Sledované hráčky Maria Sharapova a Simona Halep, byly sledovány jak na French Open, tak i na Wimbledonu, proto nyní budou přiblíženi jen hráčky, které na French Open nebyly sledovány.

Sledované hráčky:

Serena Williams

Serena Jameka Williamsová se narodila 26. září 1981 v Sanigaw. Její výška je 175 cm, její váha je 70 kg. Řadí se k nejlepším hráčkám tenisové historie. Hlavní doménou této tenistky je výborné podání, které mnoho odborníků pokládá za vůbec nejlepší v ženském tenisu. Údery od základní čáry jsou velice agresivní se snahou rozhodnout výměnu. Na druhé straně stojí větší procento nevynucených chyb.

Petra Kvitová

Petra Kvitová se narodila 8. března 1990 v Bílovci. Výhodu získává již svou výškou 182 cm a váhou 70 kg. Tato hráčka hraje levou rukou a zastává ofenzivní pojetí tenisu. Její hlavní zbraní je podání a velice agresivní forhend. Za zmínku jistě stojí její psychická odolnost ve vypjatých tenisových soubojích.

Angelique Kerber

Angelique Kerberová je německá profesionální tenistka, která se narodila 18. ledna v Brémách. Její výška je 173 cm, váží 68 kg. Je to další z levorukých hráček na okruhu WTA. Tato hráčka hraje spíše defenzivní pojetí hry s důrazem na dobrou obrannou hru. Jejím hlavním nedostatkem je slabší podání. Její silnou stránkou je skvělý pohyb na základní čáře.

5.2 Porovnání výsledků

V této části bych rád interpretoval výsledky mého výzkumu.

Tabulka 2: Naměřené výsledky na French Open

	MUŽI		ŽENY	
	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ
PODÁNÍ				
Eso	4		1	
Přímý bod z podání	11		8	
Servis-volej	3	2	1	
Dvojchyby		1		3
RITERN				
Přímý bod získaný riternem po 1. podání	1		2	
Přímý bod získaný riternem po 2. podání	2			
Nezriternované podání		9		12
NÁBĚHY K SÍTI				
Náběh forhendem – horní rotace	3		2	
Náběh forhendem – spodní rotace		1		
Náběh bekhendem – horní rotace	1	1	2	
Náběh bekhendem – spodní rotace		1		
KONCOVÉ ÚDERY				
Forhend podél	5	4	8	5
Forhend křížem	10	4	9	7
Bekhend podél	5	7	4	5
Bekhend křížem	2	2	14	3
Obíhaný úder podél	1	1	2	1
Obíhaný úder křížem	4	3		2
Stopbol	6	2	1	
VÍTĚZNÉ ÚDERY SOUPEŘE				
Vítězný úder soupeře		4		8

Výsledky z tohoto turnaje interpretují zajímavé rozdíly mezi hrou mužů a žen na tomto turnaji.

Jako první bych se rád pozastavil u podání a herními činnostmi s ním spojenými. Ve všech aspektech mých sledovaných ukazatelů je jasně vidět, že muži vykazovali lepší výsledky oproti tenistkám. Dali jak více es (4 oproti 1 u žen), tak uhráli přímo svými podáními více bodů než ženy. To by mohlo být zapříčeno jednoduše vyšší rychlostí podání, respektive jeho umístěním a rotací. Dále také vyšší postavou mužů a lepším silovým potenciálem mužů. Další sledovaný ukazatel týkající se podání je servis – volej, který jasně dokazuje, že i v dnešním mužském tenise je to stále používaná varianta, i když už ne tak jako dříve. Hráči, kteří tuto variantu používají, mají obvykle velmi silné podání a pokud je volí chytře, můžou soupeře překvapit. U hráček je tato varianta používána daleko méně. To potvrzují i mé výsledky, které ukazují, že muži mají 5 pokusů a ženy pouze 1. Co se týká dvojchyb, tenisté se dopustili pouze jedné, oproti třem co udělaly tenistky. To může být způsobeno vyšší psychickou odolností mužů.

Muži mají na svém kontě jeden účinný ritern z 1. podání soupeře a dva účinné riterny z 2. podání soupeře. Ženy dva účinné riterny z 1. podání soupeřky. Dále tenisté devětkrát nezriterovali soupeřovo podání a tenistky nezriterovali dvanáctkrát podání. To by mohlo poukazovat na to, že v moderním tenise je vynikající podání těžké zriterovat. A to, že mají muži méně nezriterovaných podání může poukazovat na to, že mají sice lepší podání než ženy, ale zároveň jsou díky lepší reakci a anticipaci schopni i přesto míč uvést do hry.

V těchto dvou kategoriích jsou sledovány body - podání a konec roze hry, nebo podání, následný ritern a konec roze hry. Z výsledků je vidět, že u mužů tvoří tyto situace 33% a u žen 27% z celkových 100 sledovaných roze her. V součtu je tedy přesně jedna třetina všech roze her ukončena podáním nebo riternem, to znamená do druhého úderu.

Ohledně náběhů k síti je vidět, že muži v Paříži sice chodili k síti častěji, ovšem s pouze zhruba poloviční úspěšností (4/3). Ženy šly k síti celkem čtyřikrát, ale pokus to byl vždy účinný. Zajímavé je také to, že téměř všechny účinné náběhy byly zrealizovány buď s forhendovým náběhem s horní rotací, nebo s bekhendovým náběhem s horní rotací. V součtu to dělá 8 účinných náběhů s horní rotací z 9, když

sečteme tenisty i tenistky. Oproti tomu všechny náběhy realizované se spodní rotací, skončily neúspěšně.

U koncových úderů je zajímavé, že u forhendové strany ženy zakončovaly takřka podobně jak podél, tak křížem, vždy s lehce pozitivní bilancí. U mužů je ale vidět záměr zakončovat z forhendové strany křížem, jelikož úder se hraje nad sítí v její střední části, kde je nižší, než po stranách, kde je naopak vyšší. Hraje se tak častěji také proto, že můžete hrát své údery delší a stále se vejdou do dvorce, než při variantě podél. Ohledně bekhendové strany se dá jasně poukázat na fakt, že úder bekhendem podél patří k jednomu z nejhezčích úderů v tenise, ale také k jednomu z nejobtížnějších. Obě pohlaví mají u tohoto úderu shodně lehce negativní bilanci. Alarmující je ale rozdíl v koncovém úderu hraném z bekhendové strany, kde mají ženy naprosto famózní bilanci – 14 účinných a pouze 3 neúspěšné. Naproti tomu tenisté, pokud zde byla možnost, raději volili obíhané údery, a pokud měli dostatek času a prostoru, své slabší bekhendy obíhali a zakončovali své údery forhendem. Pokud tato situace nastala, častěji volili řešení hrát křížem ze stejného důvodu, jako jsem již vysvětloval. V součtu obou obíhaných úderů mají muži lehce pozitivní bilanci a hráli tak častěji, oproti ženám, které tak hrály méně často a měly lehce negativní bilanci. Jako odůvodnění se nabízí to, že muži mají na dvorci lepší pohyb a jsou agilnější, a tak mají občas možnost obíhat své bekhendy a útočit ze silnějších forhendů. Skvělý případ tenisty, který tuto metodu rád praktikuje, je bezpochyby Rafael Nadal. Výsledky z Paříže také ukazují, že na antuce muži na rozdíl od žen poměrně rádi zkracovali své míčky za sítí a volili tak variantu stopbolu. U mužů bylo z celkových 8 pokusů 6 účinných a pro dobře technicky vybavené hráče je tento úder jakási lahůdka. Právě antuka je pro tento úder naprosto vhodný povrch. Jako perfektní případ tohoto hráče bych uvedl českého reprezentanta Radka Štěpánka, který tento úder s oblibou volí a nutno dodat, že často také velice úspěšně. V mém výzkumu ovšem tento hráč není. Ženy mají na kontě 1 stopbol a byl účinný.

Poslední sledovaný aspekt byl vítězný úder soupeře respektive soupeřky v poměru 4 muži a 8 ženy.

Tabulka 3: Naměřené výsledky na Wimbledonu

	MUŽI		ŽENY	
	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ
PODÁNÍ				
Eso	3		4	
Přímý bod z podání	15		11	
Servis-volej	2	1		
Dvojchyby				4
RITERN				
Přímý bod získaný riternem po 1. podání	1			
Přímý bod získaný riternem po 2. podání				
Nezriternované podání		12		8
NÁBĚHY K SÍTI				
Náběh forhendem – horní rotace	3	1	5	1
Náběh forhendem – spodní rotace				
Náběh bekhendem – horní rotace	1			1
Náběh bekhendem – spodní rotace				2
KONCOVÉ ÚDERY				
Forhend podél	7	5	10	4
Forhend křížem	4	5	7	9
Bekhend podél	7	5	1	8
Bekhend křížem	6	5	2	8
Obíhaný úder podél	2	2		2
Obíhaný úder křížem	5			
Stopbol			2	1
VÍTĚZNÉ ÚDERY SOUPEŘE				
Vítězný úder soupeře		8		10

Nyní se zaměřím na výsledky z turnaje Wimbledonu a výsledky z něj vyplývající mezi muži a ženami.

Pokud se ohlédneme na podání a s ním související sledované herní činnosti, poněkud překvapující pro mě bylo, že ženy měly v součtu vyšší počet es než muži (4/3). Ostatní situace týkající se podání už ale dopadly lépe pro tenisty. Přímých bodů muži získali v součtu 15 oproti 11 získaných ženami. Servis – volej byl využit třikrát, z toho dvakrát účinně nutno podotknout díky přispění hry Rogera Federera, který měl na svědomí všechny tři situace. Ženy se o tuto herní variantu nepokusily. Když se podíváme na množství vyrobených dvojchyb, zjistíme, že muži se nedopustili žádné oproti 4 ženským.

Co se týče riternu, trochu mě překvapuje, jak málo časté bylo zaznamenání přímých bodů z podání soupeřů. Grigor Dimitrov byl jediný, kdo zaznamenal přímý bod z 1. podání soupeře. Paradoxně z druhých lehčích podání nebyl zaznamenán ani jeden a to jak u tenistů, tak u tenistek. Nezriternovaných podání máme 12 na straně mužů a 8 na straně žen.

V těchto dvou kategoriích jsou sledovány body - podání a konec roze hry, nebo podání, následný ritern a konec roze hry. Z výsledků je vidět, že u mužů tvoří tyto situace 34% a u žen 27% z celkových 100 sledovaných roze her. To jsou téměř naprosto totožné výsledky jako na turnaji French Open a dá se tak konstatovat, že u mužů končí roze hry do druhého úderu lehce nad 30% a u žen lehce pod 30%. Vyplyvá z toho také fakt, že povrch nemá na tuto sledovanou činnost vliv, jelikož výsledky z antukového i travnatého turnaje jsou takřka stejné.

Pokud se detailně podíváme na náběhy k síti, zjistíme, že kupodivu to byly ženy, které se o tuto herní variantu pokoušeli častěji. Je fakt, že jsem nezohledňoval, pokud k tomu byli tenisté či tenistky donuceny soupeři a k síti se nevydali z vlastní iniciativy. Myslím, že toto by mohl být právě příklad častějšího výskytu žen na síti na tomto turnaji než u mužů. Přeci jen, když je hráč respektive hráčka kvůli kratšímu míčku od soupeře či soupeřky na půli cestě k síti a jsou v pohybu vpřed, je logičtější vydat se směrem vpřed, než pohyb zastavovat a vracet se zpět někam k základní čáře. Číselně to vychází na 4 účinné pokusy oproti 1 neúspěšnému u tenistů a 5 účinných oproti 4 neúspěšným u tenistek. Je tedy klidně možná teorie, že ženy hrají občas kratší míčky záměrně a nalákají si tak soupeřky na síť, odkud je pak prohazují.

Jak můžeme sledovat u koncových úderů, u mužů se vzácně sešel počet všech neúspěšně zakončených úderů, jak z forhendové, tak z bekhendové strany a to ve variantách podél i křížem (5). Trochu paradoxně všechny koncové údery vycházeli mužům lehce pozitivně až na forhend podél, který má naopak zase lehce negativní bilanci. U žen jde vidět výrazně negativní bilance z bekhendové strany u obou variant. Negativní je taktéž bilance u forhendového zakončení křížem podobně jako u mužů. Jediným pozitivním úderem tak zůstává forhend podél, i když docela výrazně. U obíhaných úderů je stále vidět tendence u mužů, kteří křížem zahráli všech 5 úderů úspěšně. U varianty obíhaný úder podél je u mužů bilance vyrovnaná 2/2 a u žen negativní 0/2. Ohledně stopbolů je poměrně překvapivé, že muži tuto variantu nezkusili ani jednou, kdežto ženy hned třikrát a z toho dvakrát účinně.

Vítězné údery soupeřů dopadly 10 – ženy a 8 – muži.

Tabulka 4: Porovnání mužů na antuce a trávě

	MUŽI - ANTUKA		MUŽI - TRÁVA	
	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ
PODÁNÍ				
Eso	4		3	
Přímý bod z podání	11		15	
Servis-volej	3	2	2	1
Dvojchyby		1		
RITERN				
Přímý bod získaný riternem po 1. podání	1		1	
Přímý bod získaný riternem po 2. podání	2			
Nezriternované podání		9		12
NÁBĚHY K SÍTI				
Náběh forhendem – horní rotace	3		3	1
Náběh forhendem – spodní rotace		1		
Náběh bekhendem – horní rotace	1	1	1	
Náběh bekhendem – spodní rotace		1		
KONCOVÉ ÚDERY				
Forhend podél	5	4	7	5
Forhend křížem	10	4	4	5
Bekhend podél	5	7	7	5
Bekhend křížem	2	2	6	5
Obíhaný úder podél	1	1	2	2
Obíhaný úder křížem	4	3	5	
Stopbol	6	2		
VÍTĚZNÉ ÚDERY SOUPEŘE				
Vítězný úder soupeře		4		8

Nyní se zaměřím na porovnání mužů na antuce a na trávě.

Ohledně podání se ukazuje, že je na trávě mužské podání přeci jen ještě o trochu účinnější, než na antuce. To bude způsobeno tím, že tráva je v porovnání s antukou rychlejší povrch a podání je zde ještě větší zbraní.

Na druhou stranu z toho plynou horší podmínky pro ritern na rychlejší trávě, než na pomalejší antuce. Nejen že muži na antuce uhráli o dva vítězné riterny více, ale také číslo jejich nezriternovaných podání soupeře bylo o poznání nižší, než na trávě. Celkem devětkrát se sledovaným hráčům nepodařilo zriternovat servis soupeřů na antuce a dvanáctkrát na trávě.

V těchto dvou kategoriích jsou sledovány body - podání a konec roze hry, nebo podání, následný ritern a konec roze hry. Z výsledků je vidět, že procento těchto situací je velice vyrovnané a jen o jedno procento méně končily roze hry maximálně druhým úderem na French Open na antuce. Statisticky to vychází na 33% na antuce a 34% na trávě. To je více než jedna třetina a akorát to utvrzuje teorii, jak důležité tyto dva údery v moderním mužském tenise jsou.

U náběhů k síti lze pozorovat naprosto vyrovnaný počet účinných náběhů k síti jak z forhendové, tak z bekhendové strany na obou površích. Neúspěšných náběhů k síti se ovšem ukázalo být na trávě. Je to trochu paradox, jelikož antuka je v podstatě nejméně vhodný povrch k realizaci náběhu k síti. Ukazuje se také, že muži nabíhají častěji z forhendové strany a používají horní rotaci.

U koncových úderů bych se rád zaměřil na evidentní rozdíly. Ačkoliv na antuce vychází jako nejčastěji zahrávaný koncový úder forhend křížem, na trávě je vidět jistá tendence hry úderů podél. Velký rozdíl je na první pohled vidět ve stopbolech, kdy na antuce je to velmi používaný koncový úder, na trávě ovšem nebyl vidět ani jeden. Pokud se podíváme na obíhané údery, je vidět častější záměr brát obíhané údery křížem a to na obou površích. Co je ale rozdílné je účinnost, která je rapidně vyšší na trávě.

Tabulka 5: Porovnání žen na antuce a trávě

	ŽENY - ANTUKA		ŽENY - TRÁVA	
	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ	ÚČINNÉ	NEÚSPĚŠNÉ
PODÁNÍ				
Eso	1		4	
Přímý bod z podání	8		11	
Servis-volej	1	2		
Dvojchyby		3		4
RITERN				
Přímý bod získaný riternem po 1. podání	2			
Přímý bod získaný riternem po 2. podání				
Nezriternované podání		12		8
NÁBĚHY K SÍTI				
Náběh forhendem – horní rotace	2		5	1
Náběh forhendem – spodní rotace				
Náběh bekhendem – horní rotace	2			1
Náběh bekhendem – spodní rotace				2
KONCOVÉ ÚDERY				
Forhend podél	8	5	10	4
Forhend křížem	9	7	7	9
Bekhend podél	4	5	1	8
Bekhend křížem	14	3	2	8
Obíhaný úder podél	2	1		2
Obíhaný úder křížem		2		
Stopbol	1		2	1
VÍTĚZNÉ ÚDERY SOUPEŘE				
Vítězný úder soupeře		8		10

Nyní se pokusím porovnat zkoumané herní činnosti u žen na French Open 2014 na antuce a na Wimbledonu 2014 na trávě. Podobně jako u mužů, vidíme i u žen, co se týká podání lepší účinnost na trávě, než na antuce. Pouze u varianty servis – volej je podle výzkumu jasně častější použití na antuce.

Pokud se podíváme na ritern, je vidět dopad rychlosti povrchu travnatých dvorců, protože na tomto povrchu nebyl zaznamenán ani jeden úspěšný ritern. Na druhou stranu lze pozorovat vyšší počet nezriternovaných servisů na antuce, než na trávě, což mě trochu překvapuje.

V těchto dvou kategoriích jsou sledovány body - podání a konec roze hry, nebo podání, následný ritern a konec roze hry. Z výsledků je vidět, že procento těchto situací je naprosto stejné jak na French Open na antuce, tak na Wimbledonu na trávě. Statisticky to vychází na 27%. Lze z toho tedy dedukovat, že u žen povrch nemá na tyto herní situace vliv.

U náběhů k síti je znatelné, že rozhodně používaná varianta jsou náběhy s horní rotací a převážně z forhendové strany. Na antuce ženy naběhly k síti čtyřikrát, z toho dvakrát z forhendové strany a dvakrát z bekhendové strany, vždy s horní rotací. Všechny tyto pokusy byly účinné. Na trávě, která je pro náběhy příznivější, než antuka ženy chodily k síti více. Z celkových 9 pokusů bylo ale jen 5 účinných – všechny z forhendové strany s horní rotací. Chodit k síti po náběžích se spodní rotací se zde jeví jako neúspěšné varianty.

Nyní k rozdílu mezi koncovými údery. Na antuce se ženy nejčastěji pokoušely zakončit údery křížem (forhendem a bekhendem). Z toho bekhend křížem byl velice účinný a nutno podotknout, že svůj podíl na tom měly všechny sledované hráčky. Na trávě je ale vidět, že se ženy pokoušely zakončovat nejčastěji z forhendové strany a to podél i křížem. Mnohem účinnější byla ale varianta forhendů podél. Bekhendy byly u sledovaných hráček velmi neúspěšné a to z obou stran. Je vidět, že rozdíly z obou turnajů jsou u koncových úderů nejvíce znatelné, ale mohu jen polemizovat, jak velký podíl na tom má právě povrch a z kolika se na tom podílí taktika apod. Každopádně výzkum ukazuje, že na antuce ženy hrají nejčastěji a nejučinněji bekhend křížem a na trávě forhend podél.

6 DISKUZE

Cílem práce bylo porovnat dva povrchy a dvě pohlaví a současně zjistit jaké jsou rozdíly a jakým způsobem jsou získávány body ve dvouhře.

Pro toto srovnání jsem zvolil dva velké tenisové turnaje French Open a Wimbledon. Oba tyto turnaje patří k největším na světě a zúčastňují se jich skutečně ti nejlepší hráči a hráčky. Tyto turnaje jsem zvolil i pro rozdílnost povrchů dvorce, na kterých se hraje, French Open se hraje na antuce, Wimbledon na trávě. Právě tato skutečnost měla pomoci pro přesnější výsledky mé práce, zejména posouzení jednotlivých herních činností. Jako pozorovaný výběrový soubor jsem vybral na každém turnaji 5 hráčů a 5 hráček, a z každého utkání jsem zapsal 20 dokončených rozeher každého z nich. Musím přiznat, že některé herní situace nedovolovaly přesné zařazení konečných úderů. Pokud bych toho chtěl dosáhnout, musela by tabulka obsahovat ještě několik dalších položek a výsledky by se ještě více rozvrstvily, což by v konečném důsledku vedlo ke složitější možnosti jejich konečného vyhodnocení. Proto musím přiznat, že výsledky mé práce jsou z části subjektivní a nemusí zcela přesně potvrdit závěry, které zde prezentuji. Pro zcela přesné a objektivní hodnocení by bylo nutné sledovat více turnajů, více hráčů a zcela nepochybně i delší časový interval jednotlivých zápasů. Výsledky mé práce totiž mohou být ovlivněny výběrem hráčů, které jsem do srovnání uvedl. Myslím tím, že jsem mohl zvolit útočnější typy hráčů, popřípadě začít zapisovat jednotlivé údery v okamžiku, kdy byl soupeř pod velkým tlakem a hrál skutečně pouze obranné údery. Dalším faktorem, který jistě ovlivní celkové hodnocení, je množství sledovaných hráčů. Mám tím na mysli vytvořit skutečnou databázi nejlepších světových hráčů a zapisovat jejich výsledky v průběhu celého turnaje, popřípadě sledovat jejich výsledky v průběhu celé tenisové sezony. Posledním faktorem, který významně ovlivňuje toto hodnocení, je velikost časového intervalu jednotlivých zápasů. Já jsem sledoval 20 odehraných rozeher, ale připouštím, že tento údaj nemusí být zcela vypovídající, protože dnešní světový tenis je již jednoznačně založen na psychické odolnosti jednotlivých hráčů a hráček a já jsem mohl zapisovat jednotlivé údery v jejich útlumu, popřípadě v jejich nejlepší herní pohodě.

Před započítím mé práce jsem si stanovil několik hypotéz, které jsem považoval za zřejmé a nyní se je pokusím potvrdit, či vyvrátit, dle výsledků mého výzkumu. Jako rozdílovou hodnotu jsem považoval rozdíl o 4 body, což je v tenise jedna celá hra.

Hypotéza 1:

Muži získávají více přímých bodů z podání, než ženy.

Hypotéza byla potvrzena.

Jak vyplývá z výsledků mého výzkumu, muži skutečně získávají více přímých bodů z podání. Je to jistě dáno celkovou fyzickou konstitucí mužů a žen. Podání lze realizovat jako přímé, míčku hráči nedávají žádnou boční rotaci, většinou se jedná o první podání. Jako druhé podání se většinou využívá podání s boční, či kombinovanou rotací. Pokud se hráči podaří přímé podání, dosáhne míček i rychlosti o mnoho přesahující 200 km/hod. Riternovat toto podání je přirozeně velmi obtížné, a pokud je k tomu ještě míček umístěn k čáře, je téměř nemožné takové podání zriternovat. Pokud se soupeři ritern i přesto podaří odehrát, většinou postrádá patřičnou rychlost i směr a výměna pokračuje s obrovskou výhodou podávajícího. Ženy využívají přímé podání velice zřídka, většinou volí podání s boční, či kombinovanou rotací. Musíme zde však mít na mysli fakt, že jsou muži s výborným podáním, na kterém je jejich hra částečně založena, ale jsou i muži, kteří hrají celodvorcový tenis s průměrným podáním. Stejně je to u žen, kde však nejsou tyto rozdíly tak markantní. Pokud tedy v této hypotéze zohledňuji pouze a jen přímé body z podání, v součtu obou turnajů jich muži mají 26 a ženy 19.

Dalším faktorem, který podání ovlivňuje je samozřejmě povrch, povětrnostní vlivy a psychická vyrovnanost podávajícího. Z mého výzkumu vyplynulo, že více přímých bodů z podání bylo zaznamenáno na Wimbledonu, kde je travnatý povrch a to u obou pohlaví. Částečně to splnilo mé očekávání, protože tráva je daleko rychlejší povrch, než antuka a také si zachovává vyšší rychlost i po dopadu míče na povrch dvorce. Předpoklad, že muži získávají více přímých bodů z podání, byl tedy potvrzen.

Hypotéza 2:

Muži získávají větší počet přímých bodů z riternu po 1. a 2. podání.

Hypotéza nebyla potvrzena.

Před započítím výzkumu jsem předpokládal, že muži získají více přímých bodů z riternu z 1. i 2. podání. Tato hypotéza se však nepotvrdila. Ženy dosahují při podáních nižších rychlostí, nicméně jejich schopnost odehrát ritern je odpovídající rychlosti podání. Muži měli sice více zriternovaných podání a to na obou turnajích, avšak rozdíl nebyl dostatečný na to, abych mohl tuto hypotézu potvrdit. V součtu účinných riternů z obou podání a na obou površích se mužům podařilo uhrát vítězný bod riternem čtyřikrát a ženám dvakrát. Tato hypotéza je jistě také závislá na typu jednotlivého hráče, či hráčky. Jak jsem již dříve uváděl, jsou hráči, kteří mají svou hru založenou na kvalitním podání, na druhou stranu jsou také hráči, kteří hrají kvalitní celodvorcový tenis se zcela průměrným podáním. Tato hypotéza tedy nebyla potvrzena.

Hypotéza 3:

Muži budou více využívat náběhy k síti a také je budou využívat s větší účinností.

Hypotéza nebyla potvrzena.

Bohužel ani tato hypotéza nebyla mým výzkumem potvrzena. Procento náběhů k síti je u mužů i žen v součtu turnajů téměř totožné. Částečně to postrádá logiku, vzhledem k vyšší úspěšnosti hráčů při podáních. Nelze však opomenout skutečnost, že více zaznamenaných přímých bodů z podání ještě nutně nezaručuje více následných náběhů k síti. Jednoznačně se zde potvrzuje rozdílnost hry jednotlivých hráčů a hráček světového tenisu. V nedávné minulosti jednoznačně převládal herní styl kvalitního podání a následného náběhu k síti, prezentovaný například legendou tohoto sportu Borisem Beckerem, ale postupem času se herní pestrost jednotlivých hráčů rozložila na více herních stylů. Mým výzkumem nebyla potvrzena ani vyšší účinnost mužů oproti ženám. Jednotliví hráči i hráčky zařazení v mém výběrovém souboru dosahovali téměř totožný poměr účinných a neúspěšných volejů. U mužů bylo zaznamenáno celkem 8 účinných a 4 neúspěšné náběhy a u žen 9 účinných a 4 neúspěšné.

Hypotéza 4:

Muži zahrají více konečných vítězných úderů obíhanými údery.

Hypotéza byla potvrzena.

Tato hypotéza byla mým výzkumem jednoznačně potvrzena. Jak jsem již zmiňoval, jako odůvodnění se nabízí to, že muži mají na kutru lepší pohyb a jsou agilnější, a tak mají občas možnost obíhat své bekhendy a útočit ze silnějších forhendů. Oproti tomu ženy obíhají bekhendové údery méně a také často neúspěšně. To se potvrzuje i na výsledcích, které vyplývají z mého výzkumu. Zde je nutné ještě dodat, že výše uvedené skutečnosti neovlivnila ani volba povrchu, na které se utkání odehrávalo. V součtu všech obíhaných úderů i obou povrchů docházím k 18 pokusům u mužů, z čehož jich 12 bylo účinných. U žen je to pouze 7 pokusů a z toho pouze 2 účinné. Jen pro úplnost, v mém výzkumu se ani jednou nestalo, aby hráči obíhali své forhendy.

Z výsledků mého výzkumu však nelze učinit zcela jednoznačné závěry. Můj výzkumný koš se skládal z 10 mužů a 10 žen, které jsem sledoval pouze na dvou turnajích. Délka časového sledování jednotlivých hráčů a hráček byla pouze 20 dokončených rozeher. Tento počet jsem zvolil z důvodů časové a organizační náročnosti. Pro potřeby mé bakalářské práce je ale myslím tento počet dostatečný. Pokud by měl být tento výzkum zcela objektivní, musel by se výzkumný koš skládat z většího počtu hráčů a hráček. Dále by muselo být sledováno více turnajů a časový úsek by musel být rozšířen. Důvod je zde zcela prostý, jak jsem již dříve zmiňoval, dnešní pojetí tenisu vyžaduje od jednotlivých hráčů velkou psychickou odolnost a sledování tak krátkého časového úseku může být zavádějící. Sledováním jednotlivých zápasů jsem dospěl ke zjištění, že ve většině zápasů, ve kterých hrají srovnatelní soupeři, prochází každý hráč určitým útlumem a následně zcela psychicky vyrovnanou hrou.

Tato studie je myslím svým rozsahem dostatečná pro stanovení vytyčených cílů, nicméně pro zcela objektivní hodnocení by bylo nutné rozšířit výzkumný koš a analyzovat více turnajů.

7 ZÁVĚR

Cílem práce bylo porovnat dva povrchy a dvě pohlaví a současně zjistit jaké jsou rozdíly a jakým způsobem jsou získávány body ve dvouhře.

Nejprve jsem si tedy vytvořil záznamový arch, který napomáhal k zapisování sledovaných herních činností a jejich následnému zpracování. Zapisování probíhalo klasickou čárkovací metodou.

Vzhledem k tomu, že jsem sledoval hráče a hráčky jak na antukovém, tak na travnatém povrchu, rozhodnul jsem se nejdříve pro komparaci hráčů a hráček na prvním zmiňovaném povrchu, a poté na druhém. Poté jsem také porovnal stejná pohlaví na odlišných površích.

Největší rozdíly jsem zpozoroval u výměn, které končily do druhého úderu, což znamená buď podáním, nebo riternem. Výsledky byly na obou površích velmi podobné a to u mužů 33% na antuce a 34% na trávě. U žen potom shodně 27% na antuce i na trávě. Muži dále získávají znatelně více přímých bodů z podání. V součtu obou turnajů jich měli muži na kontě 26 a ženy 19. Další velký rozdíl je pozorovatelný u dvojchyb, kterých ženy udělaly 7 a muži pouze 1 v součtu obou turnajů. Dále varianta servis – volej je jasně používanější variantou u mužů, než u žen. Opět v součtu turnajů muži použili servis – volej osmkrát, z toho pětkrát účinně. Ženy pouze jednou – účinně.

Další kategorií kde jsem zpozoroval rozdíly je více konečných vítězných úderů obíhanými údery u mužů, než u žen. To koneckonců potvrdilo mou hypotézu. V součtu všech obíhaných úderů i obou povrchů je ve výsledku 18 pokusů u mužů, z čehož jich 12 bylo účinných. U žen je to 7 pokusů a z toho pouze 2 účinné. V kategorii stopbolů je také vidět převaha u mužů. Ti tento koncový úder zahráli osmkrát a ženy čtyřikrát.

Myslím, že cíl, který jsem si na začátku vytyčil, jsem splnil. Z mého výzkumu opravdu vyplynuly jisté rozdíly mezi hrou mužů a žen a také rozdíly vyplývající z odlišností povrchů dvorců. Jde také zpozorovat, jakým způsobem jsou nejčastěji získávány body ve dvouhře.

8 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

APPLEWHAITE, CH., *Jak se zlepšit v tenise*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2005. ISBN 80-251-0423-0

BROWN, J. *Tennis steps to success*. 1995. ISBN 0-87322-555-4

CRESPO, M., MILEY, D. *Tenisový trenérský manuál 2. stupně (pro vrcholové trenéry)*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.

DOVALIL, J. a kol. *Výkon a trénink ve sportu*. 4. Vyd. Praha: Olympia, 2012. ISBN 978-80-7376-326-8

DUŠEK, I. *Tenisový trenérský manuál 1. stupně*. 2.vyd. Olomouc, 2002.

GRASGRUBER, P., CACEK, J. *Sportovní geny*. Brno: Computer Press, a. s., 2008. ISBN 978-80-251-1873-3

HÖHM, J. *Tenis – technika, taktika, trénink*. Olympia Praha: 1982.

JANKOVSKÝ, J. *Tenis*. První vydání. Praha 2002 ISBN 80-247-0169-30

KOROMHÁZOVÁ, V., LINHARTOVÁ, D. *Jak dokonale zvládnout tenis*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 112 s. ISBN 978-80-247-2316-7

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X

LEKIČ, M., SUKOVÁ, V. *Tenis pro chlapce a děvčata*. Praha 1984.

LINHARTOVÁ, D. *Tenis*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2703-5.

MAŠKA, O. *Tenis pro každého*. 1 vyd. Most, 1995. ISBN 80-85194-98-8

MEČÍŘ, M., NAKLÁDAL, R., *Tenis*. 1.vyd. Bratislava. 1995. ISBN 80-7096-222-4

MERUŇKA, L., KUKAL, J. *Škola vrcholového tenisu*. 1. vyd. Bratislava: Šport, slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1983. ISBN 77-001-83

PERIČ, T., DOVALIL, J. *Sportovní trénink*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-21118-7

SCHÖNBORN, R. *Moderní výuka tenisové techniky*. 2006. ISBN 978-3-89124-427-2

SCHÖNBORN, R. *Optimální tenisový trénink*. Vyd. neuvedeno. Olomouc: Univerzita Palackého, 2008. ISBN 3-938509-11-2

SCHÖNBORN, R. *Strategie + taktika v tenisu*. 1. vydání Olomouc 2012. ISBN 978-3-86279-298-6

VAVERKA, F. *Grand Slam 2008-2009*. 1. Vyd. Olomouc, 2010. ISBN 978-80-244-2532-0

VAVERKA, F., ČERNOŠEK, M. *Základní tělesné rozměry a tenis*. 1. Vyd. Olomouc 2007. ISBN 978-80-244-1647-2

9 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Zvyšování rychlosti podání mezi lety 1989 a 2004

Tabulka 2: Naměřené výsledky na French Open

Tabulka 3: Naměřené výsledky na Wimbledonu

Tabulka 4: Porovnání mužů na antuce a trávě

Tabulka 5: Porovnání žen na antuce a trávě